

2.4. Χαρίτων

28
17-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Η'.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

25-28 Φεβρουαρίου 1970

Αριθ. Πρωτ. 27.

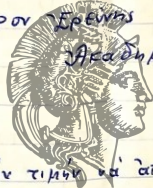
Σχολικόν Έτος 1969-70

Εν Αγίοις Θεοδώροις 6^η 7-3-1970.

Τις

Το Κέντρον Έρευνας Ελληνικῆς Λογογραφίας
Ακαδημίας Ἀθηνῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

"Εχομεν τὴν τιμὴν κα' ἀποσπειρωμένον πρὸς ὑμᾶς
συμπληρωμένον τὸ ἐρωτηματολόγιον διὰ τὰ γνηριὰ
ἐργαλεία. -

Ο Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου

[Handwritten signature]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΥΡ. ΡΟΔΟΛΑΚΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Ἀγρίαι. Θεοδωροί..
(παλαιότερον ὄνομα :), ἑπαρχίας Ξελίνου.....
Νομοῦ Κανίων - Κρούτης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ραδολάκης
Σ.Τ.Υ.Δ.Ι.ΑΝ.Ε.Σ...... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Μουκαδiana Βαϊτᾶ - Ξελίνου.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... (5).....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Περδικάκης Κων/νος τοῦ
Ἀντωνίου.....
ἡλικία... 83... γραμματικαὶ γνώσεις (Γ') Δημοτικῶν
..... τόπος καταγωγῆς Ἀγρίαι. Θεοδωροί

Β. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ σποράν περιοχαὶ πληθύν. ἢ μακρυνά τοῦ χωρίου καὶ διὰ τὰ ποιμνία ἐκνήθυσ. οἱ Ἀγρίαιδ. τς.
Ἐπὶ τῶν χωρίων αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσονται κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; Χωρίζεται.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς τοὺς χωρικοὺς, παλαιόντας... τοῦ χωρίου.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; Ἄλλοι... τοῦ διατηροῦν συγκεντρωμένην, ἄλλοι... τοῦ διανεμῶν διὰ τέκνα τῶν προῦν. ἀνδρῶν τῶν...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας (γεωργίαν - κτηνοτροφίαν) ..

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Εἰργάζοντο ὡς ἄτομα μὲ ὑπὸ μισθὸν ἡμοιβὴν ..

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἦσαν ἀπλοὶ ἑργαῖοι ..

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *Εἰς εἶδος ..*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Οἱ ἑργαῖοι ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀπὸ τῶν ἡμετέρων μισθίου εἰς εἶδος διὰ τὸ λαβεῖν ἀπὸ (1) ὑμῶν (2) εἰς δέ τὰ δουλειαν τὰ θείοντα (5-6) ὁκλήσαντες ἡμᾶς ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Ὀχι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;

Συνήθως εἰς Ἀμερικὴν ..

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρამατευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Εἰργάζοντο οἱ τεχνιτοὶ ὡς ἑργαῖοι ..

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . . ,
Ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Μετὰ τὸ 1935*

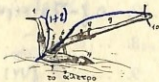
ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *τὸ ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1955 καὶ δὲ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1965.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

τὸ μονόφτερο καὶ ἑπτακ. τὸ δίφτερο. Χρησιμοποιεῖται σ' ὅλα σχεδὸν τὰ κτήματα καὶ κατασκευάζεται ὑπὸ ἐντοπιοῦ διηρυνεῖ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. { *ὄξερη* } . . . 4. *τυχή* . . . 7. *σταβάρει* . . . 10. *ἀτμός* (κέρκελος)
 2. { } . . . 5. . . . 8. " . . .
 3. *πυδάρει* . . . 6. *σπάρτη* . . . 9. "

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *1965*
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *—*

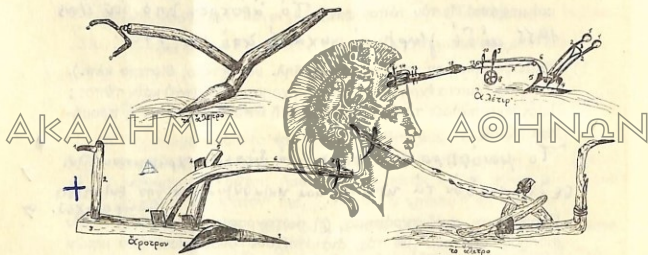
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ 1964-1965

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Κάθε χειρὸς τὸ δικὸν τοῦ ἀπὸ ξύλο Πλαγιάνου.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. { ἡ ὄχτις }	6. Τὸ σταθῆρι	11.
2. { }	7. ὁ γὰρ (κίρκλι)	12.
3. Τὸ πεδᾶρι	8.	13.
4. ἡ σπᾶθα	9. Τὸ βῆρι	14.
5. τὸ προβῆρι καὶ πῖω βῆρι	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

τὸ ὕνι... τῶν... ξυλίνου... άρότρου... εἶναι... μίαν... μορφὴν...
διὰ τὴν... άροτρίασιν... ὅλων... τῶν... εἰδῶν... τῶν... χωραφῶν...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

Ἐπίτηκη (Μακεδονία)

ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

Ἀπό ξύλο

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

πριόνι (βάρανα), β. κ. επάρνι, β. κ. επάρνα, άρίδι, ξυλοφάι
Μπρόκ.ε.ε., λαμάκια.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

Ἀποιεληγεί. ἀπὸ ξύλου. εἰς τὸ ἄροτρον ὑπάρχει κ' ἔξω

ἔνα δαυμά. ἀπὸ καλλίω. (κερίβη). π. αὐ. χερσὶ βωοειδῆται
... γὰρ νὰ μὴν πληρύνεται τὸ ζῶον. Ἐκτερωθέν, ἡ
μυλῶρας ὑπάρχουν δύο (2) γὰρ, ἀπὸ ἑπὶ πτενῶν καὶ σχοινίᾳ ἢ οἱ
κλυαίδη καὶ φθάνουν μέχρι τοῦ
σταβάρου.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συντελεῖα εἰς τὸν τόπον σας.....

Ὁρμύνει πάντοτε... ὁ ἄγρος, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Τὸ πο. θ. τ. αὐ. καὶ β. δ. ι. α. τ. ο.
ἔνα... μολιὰ... εἰς... ἄλλοι... ζυγλύνουν καὶ τὰ ὀδηγοῦν
εἰς τὰ ἢ ἀριστερὰ. ἡ ἀριστερὰ καὶ τὸν σταβάρου... βοδίου.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Β. α. ζ. α. ἡν. μολιὰ... εἰς τὸν καὶ μὲ τὸ ἵππον ἢ ἄνθρωπον ἢ μόνον καὶ μετὰ... ὅταν... καὶ τὸν σταβάρου... ἄλλοι... μέχρι τοῦ σταβάρου.

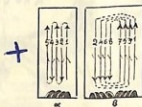
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα; με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ ζῶα καὶ μολιὰ... ἀπὸ τὸν γεωργόν. μετὰ... ὅταν... ὅταν... ἔχουν... εἰς τὸν σταβάρου... ἡν. μολιὰ... ἡν. μολιὰ... ἡν. μολιὰ...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

 ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

Μὲ σπορές - λαορίδες

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν;

Μὲ αὐλακιά.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Μὲ τὸ ὑνί καθέτως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

Εἰς ὅλα τὰ εἶδη γῆς... σπορᾶς:

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Συνήθως τὴν γινομένην πρὸ σπορᾶς ν.α. παρεθῶν μετὰ τὸν ἄροτον μάνων καλλουργία καὶ τὴν πρῶτην βροχὴν τὴν φθινοπώρου γιὰ ν.α. δεκαθῶν ἢ χεῖρα καὶ ἀρχοῖτρα δεκτέλειο ἰανουάριον σπέρνουν τὸ βῆμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φύτευμα τῶν κηπευτικῶν γίνεται κατὰ ὀργώματα (3-4)

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Τὸν ἄροτον ἀπὸ τὰ πολλὰ ἢ λίγα μῆνη τὰ τὴν χειρὸς ὅταν τὰ κηπευτικά εἰσέλθωσιν γίνεται δεκτέλειο ἢ θερινό.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Ἐν αὐτῇ γῇ καὶ ἀλλοιῶν ἔπεχῃν....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Χεῖρ μοιροῖται ἢ... σποροσάκοντον μετὰ τὴν φθινοπώρου σπέρνουν μετὰ τὸν ἄροτον μετὰ τὴν βροχὴν...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

καθαρίζονται. καὶ ἰὸ ἄκρον τοῦ βουκέντρου
(βέρχας) ἢ... μετὰ ἰὸ ὠδοῖ τοῦ φτωρχοῦ. γιὰ νὰ...
φύρον. πρῶτα. ἰὰ. νολλὰ. χάρτα ἢ ριζίδια πὺν...
πὰρ χον.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοῦ φτωρχοῦ γίνεται

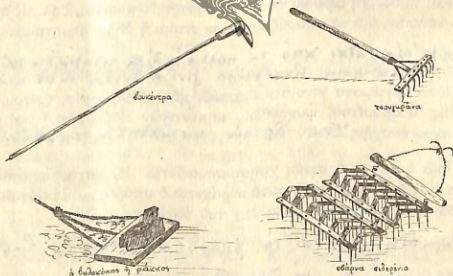
γίνεται διβόλισμα καὶ σκαλίσμα. βίρβαν. ὀλίσκοι τοῦ ἰσ...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργανωθῇ (μετὰ σκαλίσμα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή γίνεται μετὰ σκαλίσμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσαπὰ κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Διὰ τὸ ἐκσκαῖμα καὶ τὸ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἢ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
τὸ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

ἢ ἡ δὲ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ
ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ ἐκκαθαίρειν τὰ

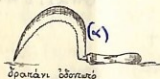
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερίσμοῦ.

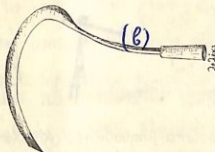
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μὲ τὸ δρεπάνι. Παλαιότερον ἔχοντο μαχαίρι (βλ. εἰς
ὑπόμνημα (β). Σχέματα καὶ οἱ (β). ὑπομνήματα (α, β, γ, δ)

δρεπάνι ὀδοντωτό

δρεπάνι

δρεπάνι
με κόψη

Ἐὰν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα)

κόσσα

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
λείου ἥτοι ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

Ἡ κόψη τοῦ δρεπανιοῦ εἶναι ὀμαλή

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ δρεπανιοῦ εἶναι ἀπὸ ξύλου. Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς
ἐλέγχεται ἀπὸ τὸ δρεπάνι

- 5) Ποιος κατεσκεύαζε αυτά τα θηριστικά εργαλεία (π.χ. τα δρεπά-
νια κ.α.) ... Ο Ντίρημης ... (Σιδιουρλής)

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.). Ο. Β. ΤΕΙΣ ΜΕΡΟΣ. Κ.Ε. Λ.Α.Ι. ΧΕ.ΡΑΣ. ΣΥΝ. ΕΝ ΧΑΡΕΒΑ
ΔΙΔ. ΨΥΡΙΜΕΝΑ. Σ.Α.ΠΡΑ. (ΚΑΜΗ, ΡΕΒΙΘΙ ΚΑΙ).

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοιττερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. **Θερίζονται... μετὰ δρεπάνι... ἐξ ὕψους (9,10-920) πόντου... ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.**

- 2) Οι στάχυες που έμεναν (ή μένουν) εις τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχίαι,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα, οἱ θερισταὶ δένουν τὰ χεριὰ καὶ δια-
φασκὰ δέματα, καὶ ἀφάνουν σὺν γῇ καὶ μετὰ καὶ πείθεν ἄλλος
ἐργάζηται καὶ δένει τὰ χερόβολα.

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ ; Ποσά ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) **Οἱ χερίδες (Χειροί)**
τωποθετοῦμαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ δένονται, ὥστε αἱ
κεφαλαιὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν
αὐτὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . Πεγνυαί. Χειροβόλα.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῖαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες πρὸς ἐνὶ θυμῷ.
προέρχονται ἀπὸ τῶν ἀκοχένων τοῦ χειρῶν.
Ἐλάχιθια χερσὶ κομωμένων. ἔννοι. θερύβλια.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκρίτην (ἐξοκρίτης). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

ἡμετεῖς βούλομε μεροκάματο οἱ θερισταί (5-6) ὀνομαστικῶς.
ἔμ. καὶ διαφόρων εἰδῶν. ἔμ. καὶ ἡ ἀμοιβή διδύται.
εἰς χρῆμα (80-100) δραχμῶν ἡμετεῖς δὲ πρὸς τὸ πλεονέκτημα.
καὶ καὶ δε. καὶ φαγητόν. καὶ τὸ μεσημέρι.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

~ Οχι

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

... Ἀρκίτη συνιδως Δευτέρα

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Εἰς τὸ τέλος τοῦ θανάτου μέμνηται

... ὁ δὲ ἄχυν ... φλεῖται ... ἔνα ... ὁ λαὸς καὶ τὸν ...
... ἄφηνον ... ὁ δὲ χωρὰ ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ὅταν τὰ στάχυα ἔχουν ξηρανθῇ ... δένονται ... ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ὅταν ὅμως ... εἶναι ... ἄφηνον ... (1-2) ἡμέρας ... γὰρ νὰ ... συνιδως ... τὴν ... βρώμην ...

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τὰ δεμάτια (χρὸς βροῦλα) δένονται μὲ βροῦλα,
 σπάρτα ἢ σπάρρο· τὰ βροῦλα κοπανίζονται
 ὑπὸ τὸν χτυρὰ μὲ ἓνα κόπανον πάνω.
 βε. πέτρα καὶ ἐπειτα ἀφύσσονται καὶ στρεφθῆναι.
 καὶ μία - δύο (1-2) μέρ. πρὸ τοῦ χρονομοποι-
 ῆσθαι. καὶ τὰ φονιά σὺν τῷ ξύλῳ ἀπάλυνται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

τὰ δεμάτια ἀλλοιτ. μένον σὺν τῷ ἴδιῳ μέρει
 καὶ ἀλλοιτ. τοποθετοῦνται εἰς ὠρισμένον
 μέρος τοῦ ἀγροῦ ἢ μεταφέρονται μαριὰ σὺν
 ἀλῶνι καὶ τοποθετοῦνται εἰς σχῆμα ἐνδοδεσμῶν...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς *Ἡ καλλιέργεια τοῦ
πατάκης. ὁρὸ. (30) εἰναι τὸ δέ. φύτευμα. αὐτοῦ. γίνεται. ἐν δύο
περιόδου. Κατὰ τὸν. μήνα. Μάρτιο. καὶ. κατὰ τὸν
μήνα. Αὐγούστο. ἢ. Σεπτέμβριο.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *τὰ. εργαλεία. μὲ. γεωμῶν. γίνεται
μὲ. τὴν. σκαλίδαν.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

τὰ δεμάτια μετὰ τὸν θεραισμόν συγκυλινώ-
νανται πλησίον εἰς τὸ ἀλώνι ὅπου μόνον αἱ
θημωνίαι ἢ ὅταν ὁ γεωργὸς δὲν εὐναιρεῖ
παραμένει λίγες μέρες εἰς τὰ ἀλώνια.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησος;

θεμωνιά. Ἡ τοποθέτησις τῶν δεματιῶν γίνεται
ἐπὶ κορφῇ ἀνθοδέσμης.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; ἔπειταθεν ἔπνευεν.

τὸ ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν καὶ δημητρια-
κῶν καὶ ὁσπρίων.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Συνήθως πλησίον τῆς οἰκίας καὶ

εἰς θέσιν κατ'ἀλλήλῃν διὰ τὸν θεμελιωμόν
ρυμάλων ἄερος ἀπαραιτήτων διὰ τὰ λίχνιμα.

- 5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Συνθ. δ.ως. καὶ δ.ε. οἰκογένεια ἔχει καὶ τὸ διμότης
ἀλωνί. ὅταν. ὁπαινὸς ἀνήκει εἰς δύο οἰκογενείας. ὁ χρῆσις του
γίνεται ἑνῶν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἄρχεται. καὶ λ. γὰρ μετὰ Ἰουνίου καὶ Ιελαῖν εἰ. τὸν Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἁλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὰ περιεχόμενα εἶναι ..

χωματάλων. ὁπαιν. καὶ ἄλλα μετὰ δάπεδον ἐκ
τοιμῆν του διὰ νὰ ἀποφύγῃται ἡ ἐπιθυμῆν του ὅταν εἶναι ἐκ
χωμάτων.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἁλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) Τ.ρ.ω.τ.α. καὶ τριφύλα. καὶ κατὸν.

γίνεται ἐπὶ ἀλείψις του δαπέδου καὶ του γύρω τοιχώματος
μετὰ πηλὸν καὶ χώματι. εἰς τὸ ὅπου καὶ τριφύλα
καὶ ὑπὸ τοὺς βοῶν (βοῦτρεῖς)

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Σχ. ε.δ.ν. γίνεται ἀντεξαρτήτως ἡμέρας
καὶ ὥρας

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἅπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δεμάτια τοιοῦθι ἐκείναι ὅρθηα με' ἰὰ βλάχαι...
 ἡρᾶς ἰὰ δ' ἄπτεδον γῆρας γῆρας ἀπὸ ἰὸ ἄλωνι καὶ με'...
 γύνοντα ἄλλα δεμάτια καὶ ἄπτεδον ἄλωνι... ὅς ἔστι...
 τὸ δ' ἄπτεδον τοῦ ἄλωνι...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

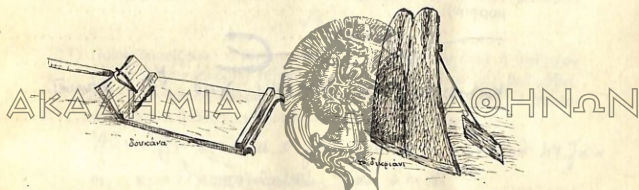
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στήχερός,
 στρούλουρας, δουκανή, βουκανή κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Γίνεταί· ἰὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ... (κα)λωαίς γεως... καὶ...
 βλαχίαν... ὑπὸ τοῦ... γῆρας (βουῶν, ἵππων, ὀνυμ... κ.ἄ.)...
 γὰ δ' ὡς αὐτὰ περιφέρονται... καὶ... ὁδηγῶνται...
 ἀπὸ τοῦ... ἰὸν... φερόν... ..

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στυλον με' τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 τὰ πρῶτα περιφέρονται βωδεδεμένα ἐν αἰθρᾷ διὰ
 ὕψους τοῦ ὀπίου... ἐκκαταίχθη θύλεις.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχῶν διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

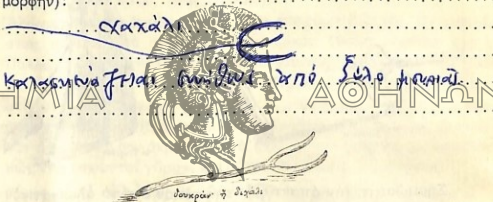
Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνη, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἁλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχῶν τούτων; Ἠλωνίζοντο ἄλλα

δημητριακά... διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν ζωννυμένων καὶ ὠπλισμένων ἐπὶ τῶν σταχῶν, ὁ δὲ ἁλωνισμὸς καὶ διὰ τοῦ μηχανήματος μετὰ τὸ χαχάλι καὶ τὸν ἁλωνισμόν τοῦ ἀνθρώπου... ἀπὸ τῶν περιφερειῶν πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν κατὰ τὸν πρὸς τὰ ἄνω...

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει κατὰ τὴν (9 πμ) (καλαίρει)
καὶ διακόπτεται κατὰ τὴν (3-4) μ.μ. διὰ
ν.α. Ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην ἡμέραν
Ἐφ' ὅσον τὸ μάλαμα (ἄχυρα-καρπός) θά
ἐλιχνίετο.

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

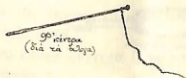
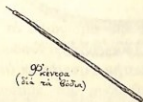

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; Ν.αι. (Συμπαίν.εἰ.τὸ μάλαμα)

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)
Χρησιμοποιεῖται μὲ βέρρα διὰ τὸ κτύ-
πημα καὶ ζώων.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Νιζιμο - μία ἀλυσία.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Μάλαμα

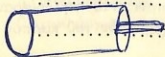
- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τῶν ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τροπᾶνδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ἀλωνίζετ' ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ζῶα ἢ ὑπάρχον
ἢ... χρησιμοποιοῦντες καὶ δύνανται.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπάρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους: π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Τὸ κοπάνισμα μετὰ χονδρὸν ξύλον διὰ τὰ
δικλῆδον καλὸν ὅπου γὰρ τὸ ἐπὶ μετὰ ἐκ.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο; ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο; πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; Τὸ κόπανον ἦτο κατεσκευασμένον ἀπὸ ξύλου πρίνου ἢ ἀφρικανίου

μῆκους (0,20-0,30) μ. καὶ πᾶχους (0,10-0,15) μ.

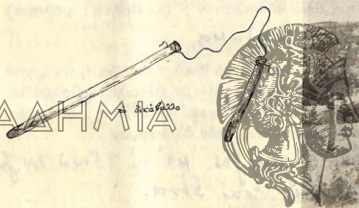
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). φακῆς, ρεβιθῶν, (617 ἀρ.) εἰς ..
.. μίαν πρῶν. παρ' ὧν α).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

Μόνον ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Τὸ κοπάνι οὐκ ἀπ' ἐβλεψέμεν εἰς τὸν χωριθμόν
τοῦ Μαρπ.αῦ :

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποίος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Τὸ 1958 ὁ Γ. Σουλῆρας.

Τρατέρ, ἀλωνιστικὴ μηχανή, κατασκευαστὴρ δὲ οὐδὲν ὅτι μοι

β'. Λίχνισμα

ἀχύρου.

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα ; (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο ; (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Τὸ μάλαμα ὁμοειδὲς μ.ε. 10.

Χαχάλλι... εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπειτα χρησιμεύοις ἐν τῷ
φλ.αῖρ.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

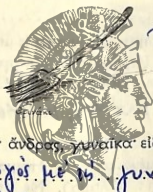
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο? *ῥωσοθελήθη*.

ῥὲ μάλαμα. ῥωρὰ. ῥὲ μέρες. πυν. φυεῖα. ὁ. ἄερας,...
ῥωσοθελήθη. ἔνα. ῥοκινί. ῥιῖ. νῖ. χυεῖ. φον. ῥῖ
ῥαχυρα. μαῖα. ῥὲ. ῥιχνιόμα. μαῖ. μεῖα. ὁ. ἄλυνάρε.
ῥαίνε. ἔδω. (ῥιῖ. νῖ. ῥὲ. ῥιχνιόμα. ὁ. ὁ. ἔας) μαῖ. μεῖα.
ῥεχίττε. ῥὲ. ῥιχνιόμα.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; ῥιχνογραφήσατε τοῦτο.

Με. ῥὲ. χαχῆλι. ἢ. μαμμῖα. φυρῖ. μεῖα. χεῖα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

χαχῆλι

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ῥυνήθως. ὁ. ῥυνήθως. μεῖ. ῥυνήθως. ῥυνήθως. ῥυνήθως.
ῥα. παιδία. ῥυν.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

ῥιχνιόμα. κόντυλα. μαῖ. διδονία. ῥιχνιόμα.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τούτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Καὶ ἄρχαι... χρησιμοῦνται ἡ βολίστρα πλὴν ἔχει στερεογὰς
ῥαβδῆς· γὰρ νὰ κείνται ἐπ' αὐτῇ τὰ κόνιδια καὶ ἔπειτα
χρησιμοῦνται τὰ πύρενοι καὶ κινεῖται τὸ πλῆθος
καλύτερο καθαρισμὸς.

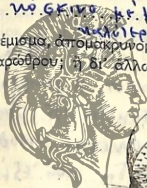
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο ῥαβδὸς δερμάτινον

κοσκίνο ἢ ἀρυλός

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρας, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Ἡ μινωτικά καὶ κίον.

Εκκύναν. Εκκυντίζη τὸν καρπὸν πρὸς πέτρα ἀπὸ τοῦ
 κούκινου ἢ τὸν βουλίαν... πρὸς τὸ γούρον τὸ
 κούκινον καὶ διὰ φορέας... ἀλλὰ καὶ καὶ θραύει πρὸς
 τοῦχον... ὑπερῶν... ἐπὶ τοῦ... καὶ πρὸς...

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Μετὰ τὸν... ἐκκατασκευάζει τὸν...

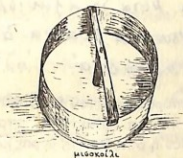
Καρπὸν... ἐπὶ σωρόν... ἐπὶ τοῦ... καὶ τὸ κούκινον
 χαράσσεται τὸν... ἐκκατασκευάζει τὸν...
 σωρὸν καὶ ἐν συνεχείᾳ... ἐπὶ τοῦ κούκινου ἐπὶ τὸν
 σωροῦ... ἀνὰ πρὸς καὶ ἐπὶ τοῦ... ἀπὸ τοῦ ἁλῶνι.
 (ἐπὶ τοῦ... ἐπὶ τοῦ... καὶ ἐπὶ τοῦ... ἐπὶ τοῦ...)

- 8) Ἄλλοι ἐθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλου πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἁλῶνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλῶνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἱχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Παλαιότερον ἢ μέτεναι τοῦ εἶναι τοῦ κρηττοῦ κλπ. χιτών
μετ' ἑ. Κόσκινο. χωρητικότητος (12) ηὐτίς ὀκάδων.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἱχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἡ παραγωγή τοῦ χυμῶν ἀποθηκεύεται

ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς οἰκίας ἢ εἰς τὰς οἰκίας.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ὅτ' ἄχυρα ἀποδημιόονται εἰς τὸν
 ἄχυνον, πλῆθ' οὖν τοῦ σταύλου, ὅστις ἐρίσμεται πρὸς τὸν
 τοῦ οὐκίως τοῦ γεωργίου.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ τὸ ἁλώνισμα...
 πολλὰ ἔκδοσις ἐκτὶς διαλέγονται στάχυα ἀπὸ τὰ
 δεκάτια καὶ τὰ ἁλώνισμα χωρὶς σταύλου.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Α'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ὅτ' ἐκτὶς (κάψιμο τοῦ Ἰούδα)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

ὅτ' ἐκτὶς παραμονὴν μετὰ τὸν ἑσπέρas γίνεται
 τὸ κάψιμο τοῦ Ἰούδα εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἐκκλησιασ-

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι άνάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

Τὴν φωτιάν.. ἀνάπτουν.. τὰ παιδιά.. εἰ τὴν αὐλήν τῆς
ἐκκλησίας.. καὶ τὴν μητέρα δὴν.. αὐλήν τοῦ ἐπιτοῦ..

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποίου μέρους ;

Τὰ ξύλα.. συλλέγουν.. τὰ παιδιά.. ἀπὸ τῆς δρόμου
καὶ τὰ μέρη.. πὸν ἄρ' ἔκονται.. πλησίον τῆς ἐκκλησίας ἢ τῶ

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε ^{επιτοῦ} λεπτομερῶς)

Τὰ παιδιά.. συγκεντρώνουν τὰ ξύλα τὸ βράδυ καὶ..
μ. παρασκευάζ.. εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐν συνεχείᾳ
μετὰ τὸν χειμῶνα.. τοποθετοῦν ἐν ἑνὶ ἔκτῃ (σκιᾷ τοῦ)
πὸν συμβολίζῃ τὸν γαῖον καὶ δίδου φωτιά..

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοῦτον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαι, ᾠδαί, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

[Ροδολάκης Στυλιανός Διδάσκαλος.

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ (25-28) φεβρουαρίου 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ